

**ДО   ДЕСИСЛАВА АХЛАДОВА -
МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

СТ А Н О В И Щ Е

**на Българският Род Обединен за Децата - БРОД, във връзка със
ЗИД на Закона за защита от домашно насилие, публикуван за обществено
консултиране на 13.01.2021г. в сайта за обществени консултации.**

Ние, Българският Род Обединен за Децата - БРОД, приветстваме желанието на властта да усъвършенства съществуващото законодателство. Когато говорим за насилие, това е още по-важно и е редно да се подхожда с необходимото внимание към детайлите. Темата за насилието е всеобхватна и България все още няма ясна политика, особено към домашното насилие, поради ред причини. Включително последният фрапантен трагичен случай от Сандански, при който бяха убити две невръстни деца, ни показва много ясно колко безпомощни са хората, които дори при многократно подаден сигнал за насилие, не са били изобщо взети предвид. И благодарение на безхаберията на институциите имаме много такива случаи.

От друга страна възможността за злоупотреби е огромна. Знаем за практиката жени да подават сигнали и жалби за домашно насилие, когато имат някакви търкания с партньора или бившия си такъв, особено ако имат дете. Жената (най-често) в стремежа си към реваншизъм, ограничава мъжа по отношение на контактите с детето/децата, и умишлено създава спънки детето/децата да нямат контакти с другия си родител. Войната между родителите се прехвърля в последствие върху детето/децата. Тази практика и злоупотреби е добре позната у нас и не един или двама родители не могат да имат лични контакти с децата си, заради такива случки. Това е твърде притеснително. Когато по презумпция майката (жената) и/или детето са жертва, а бащата (мъжът) по презумпция е насилник, това означава, че имаме едно изключително манипулативно законодателство, което няма за цел да помогне на хората и да се погрижи за превенцията на насилието, а търси съвсем други мотиви за съществуването си.

Въпреки огромното желание за усъвършенстване на ЗЗДН, виждаме, че в ЗИД на ЗЗДН има много проблемни точки.

1. Затвърждава се порочната практика описана по-нагоре. Благодарение на незабавните и спешни мерки, които трябва да се вземат след подаването на жалба

за домашно насилие, се отваря широко вратата за злоупотреби от хора, които всъщност не са пострадали от насилие, но желаят да “накажат” партньора си, без да си дават сметка за последствията. Ограничаването на абсолютно всички контакти с предполагаемата жертва е една добра идея, когато говорим наистина за доказано насилие. Но в закона няма нито един механизъм за доказване на вината - разчита се, че щом има подаден сигнал от предполагаема жертва, значи той е достоверен и истинен. А това не е така в твърде голям дял от случаите. Кое то на практика означава, че се ограничават правата на човек, който реално не е виновен и търпи рестрикции заради реваншизъм от страна на партньора си или бившия си такъв. Това е огромен пропуск в закона и трябва да се помисли за запълването на тази дупка, която води след себе си само и единствено злоупотреби и десетки съсипани човешки съдби.

2. Следващото, което ни притеснява е това, че насилниците, независимо дали са такива или не, задължително биват насочвани към ползване на специализирани и социални услуги. Това е изключително любопитно, имайки предвид, че във връзка с обслужване на Закона за социалните услуги (ЗСУ) има специално разработена карта на социалните услуги, в която те се планират на национално и местно ниво. Тук имаме два момента. Първо, бихме искали да знаем какъв е механизмът, според който доставчиците на социални услуги научават предварително какъв е броят на насилниците, за да може да се планират използваните за тях социални услуги в бъдещето? Освен ако няма някакъв таргет, което обаче пък значи, че съдът има норма, която трябва да изпълни, за да обезпечи ползването на услугите. Това само по себе си звучи абсурдно и определено няма общо с правораздаването, а по-скоро с обслужване на интереси и схеми, които не са съвсем законни, нали така? Откъде някой ще има гаранция, че планираните социални услуги ще бъдат обезпечени с ползватели? И второ - още веднъж да повторим за насилниците, които само са набедени за такива - те също ще бъдат задължени да използват специализирани услуги, без да има необходимост от това.

3. Жертвите на насилие, включително деца, също ще бъдат насочвани към задължително ползване на специализирани и социални услуги. Кое то ни връща на горните две съображения. От една страна по този начин се гарантира заетост на доставчиците на социални услуги, чието планиране е спорно как се случва предварително и ни кара да си задаваме много въпроси. А от друга страна, жертвите, които всъщност не са жертви, ще трябва да ползват социални услуги.

Всичко това звучи като прекрасен бизнес план за всички доставчици на социални услуги, защото ще има много големи парични потоци, които ще потекат, но реално не се решават проблемите с домашното насилие. Възможностите за злоупотреби не само не са намалели, ами се и стимулират, което според нас е недопустимо.

4. Следващото нещо, което ни притеснява е свързано с предложението за формиране на създаването на още една държавна комисия в и без това натоварената ни администрация - Национална комисия за превенция и защита от домашното насилие. В ЗИД е записан следният текст: *“(5) В заседанията на Националната комисия, при условията и по реда, определени с правилника по ал. 8, могат да участват омбудсманът на Република България, народни представители, представители на Националното*

сдружение на общините в Република България, на юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на общественополезна дейност, и международни организации с представителства в страната, които извършват дейност по превенция и защита от домашно насилие, ръководители на други държавни органи, представители на органи на местното самоуправление и местната администрация, на професионални и граждански организации, други длъжностни лица и експерти.”

Тъй-като тази Национална комисия има за цел да изготвя редица документи и практически насоки и реално взема стратегически решения в областта на защитата и превенцията от домашно насилие, считаме за неправилно да се включват НПО и други недържавни организации, лица и структури. Считаме, че участието на горепосочените е в директен конфликт на интереси, тъй като повечето от тях са доставчици на социални услуги и имат финансов интерес и изгода от това да има колкото се може повече случаи на домашно насилие. Участието в Националната комисия на тези лица може да бъде уместно, само ако тяхното присъствие е с информативна цел, а техните становища се вземат предвид, но не влияят при вземането на финалните решения.

5. По-нататък в ЗИД четем следното:

“(7) Със Закона за държавния бюджет на Република България по бюджета на Националната комисия се определят средства за финансиране на проекти на доставчици на социални услуги, които отговарят на изискванията на ал. 3, и при условие, че те осъществяват дейности по този закон, за разработване и изпълнение на:

1. програми за превенция от домашно насилие, които се отнасят до:

а) подготовка и одобряване на програми в учебни заведения;”

Тук виждаме, че се урежда само финансирането на проекти на доставчици на социални услуги, които касаят подготовка и одобряване на програми за учебни заведения. Контрол липсва. Това отваря вратата за злоупотреби със съдържанието на подобни програми, предназначени за превенция на деца. Редовно имаме скандални случаи именно с такива програми, които са изготвени от дадено НПО и пуснати в училищата, но в тях родители са единомисленици, че има неподходящо съдържание и прокарване на идеологии, което в учебните заведения е абсолютно забранено по закон. Знаем, че голям процент от въпросните НПО са освен с държавно, и с чуждестранно финансиране, и имат за цел да прокарват определени идеологии и точно в тази поправка в ЗЗДН виждаме възможност това да се случи безпрепятствено, което според нас е грубо нарушаване на други закони и в никакъв случай не бива да се допуска.

6. Следващата прелюбопитна точка е тази:

“Чл. 63. (1) Специализираните услуги по чл. 6ж се предоставят безвъзмездно на пострадалите от домашно насилие. Услугите се предоставят независимо дали пострадалите са изразили съгласие да сътрудничат за разкриване на извършителя на насилието.”

Предполагаме жертви от една страна са задължени да ползват тези услуги, а от друга не са задължени да съдействат за разкриване на извършителя! Тоест държавата влага едни пари и прелива от бюджета към НПО, но пък липсва

държавническа воля за решаване на проблема?! Как така жертвата няма да е съгласна да сътрудничи за разкриване на извършителя? Това прилича на симулиране на дейност, а не на решаване на проблем. Значи държавата е готова да се бори с предполагаемите резултати на проблема, но не желае да реши проблема? Защо? Разбира се, че жертвата трябва да съдейства и да сътрудничи за разкриване на насилника, когато го има. Иначе това би означавало предполагаемите жертви само да ползват социални услуги и да служат за двигател на тази порочна практика, вместо да спрат да бъдат жертви, а предполагаемият насилник да получи наказанието, което му се полага.

7.Нещото, което ни притеснява изключително много, е следният текст в Допълнителните разпоредби:

“3. „Фактическо съжителство на съпружески начала“ е доброволно съвместно съжителство на съпружески начала на две пълнолетни лица, по отношение на които не съществува родство, представляващо пречка за встъпване в брак, при което лицата се грижат един за друг или за общо домакинство.“

Липсата на конкретика за лицата дава повод за широко тълкуване. По Конституция бракът е законен съюз между мъж и жена, но това не е валидно за двойките, които живеят заедно без сключен граждански брак. Липсата на конкретика на пол означава само, че тук се отваря вратата за прокарване на части от Истанбулската конвенция, която през 2018 година България отхвърли като изцяло противоконституционна. В България еднополовите бракове не са разрешени и следователно не бива и да се разглеждат техните взаимоотношения в контекста на фактическо съжителство на съпружески начала. Редно е тук да бъде посочено, че се касае за доброволно съвместно съжителство на съпружески начала на две пълнолетни лица - **мъж и жена**.

По този начин се премахва възможността за прокарване на основни положения е Истанбулската конвенция и сме в унисон със законодателството.

А случаите на домашно насилие при еднополови двойки да се третира както всеки друг случай - да има жертва и насилник и спрямо единия и другия да се предприемат необходимите и регламентирани по закон действия. Тук много умело властта се опитва да ни убеди, че за да има домашно насилие е необходимо жертвата и насилникът да са двойка или бивша двойка, но това не е задължително така, тъй като във всяко домакинство има различни взаимоотношения, които по презумпция не са задължително родствени. Не е необходимо еднополовите партньори да бъдат специално посочени като лица във фактическо съжителство на съпружески начала, за да могат да се ползват със закрила от този закон.

8.Още едно положение от Истанбулската конвенция виждаме в ето този текст:

“2. В чл. 144а ал. 1 се изменя така: „(1) Който следи другото и това би могло да възбуди основателен страх за живота, свободата, половата неприкосновеност, честта или здравето му, или за живота, свободата, половата неприкосновеност, честта или здравето на негови близки, ако извършеното не съставлява по-тежко престъпление, се наказва с лишаване от свобода до една година или пробация.“

Споменаването на полова неприкосновеност е точно фактическо положение от противоконституционната Истанбулска конвенция. Абсолютно недопустимо е да присъства такъв текст в закон. Още повече, че правата на гражданите, са гарантирани по Конституция, включително там е записано, че те са гарантирани независимо от техния

пол. Така предложения текст единствено има за цел да прокара т.нар. джендър идеология. Иначе няма никаква логика и предпоставка да бъде изрично упоменавано, при положение, че в досегашния текст на Наказателния кодекс такова изречение не съществува. Поради някаква причина законотворците упорито искат да наложат, че пол и сексуална ориентация е едно и също, а то не е. Такива опити за прокарване на Истанбулската конвенция трябва да бъдат спирани във всеки един закон, в който се опитват да пуснат части от нея, какъвто е и сегашният случай.

Изводите ни са, че в желанието си власимашите да оправят ЗЗДН, те всъщност задълбават част от съществуващите проблеми в него, като едновременно с това се опитват да влязат в противоречие с други закони. И за капак се опитват да внесат части от противоконституционната Истанбулска конвенция. Всичко това изглежда като да обслужва интересите на определен кръг от щедро финансирани НПО, а не като опит за усъвършенстване на законодателството в областта на домашното насилие. По отношение на превенция и наказания не присъства нищо по същество.

Приканваме всички властимащи внимателно да се запознаят с текста и да направят необходимото, за да бъде законът такъв, какъвто трябва да бъде, а не да служи за реваншизъм между съпрузи, от което НПО само да се възползват, за да получават средства без да разрешават проблемите в действителност. Приканване властимащите да не допускат раздробяването и приемането на противоконституционната Истанбулска конвенция под никаква форма!

Екипът на БРОД

27.01.2121

София